

FRANJO MALGAJ, BOREC ZA SEVERNO MEJO – FILATELISTIČNA SKLOPA POŠTE SLOVENIJE IN KOROŠKEGA FILATELISTIČNEGA DRUŠTVA – 22. MAREC 2019

ČAST, SPOŠTOVANJE IN UGLED/OGLED = FRANJO MALGAJ – bil je mož dejanj, poln poguma, ponosa in spoštovanja svojega in svojih. Njegova načela so vsebovala besede, kot so: »boj za domovino, bitka za dom, domačijo, svobodo, za kruh, za pravice in enakopravnost naroda, za narodno kulturo in dediščino, materin jezik, ...« Bil je praporščak, poročnik, in hkrati mlad človek, poln znanja in prezgodnjega vedenja o smrti, žrtvovanju in pogibli. Bil je mladenič, ki je znal ceniti življenje, a hkrati biti predrzen. Z drznostjo in smelostjo je dobil zlato medaljo za hrabrost, eno izmed najpomembnejših vojnih priznanj za nižje častnike avstro-ogrske vojske. Ob razpadu Avstro-Ogrske je Malgaj v Celju zbral prostovoljce, doma večinoma iz Celja in okolice, ter z njimi 6. novembra 1918 odšel na Koroško in osvobodil vse kraje v Mežiški dolini in v soglasju z generalom Maistrom v usklajeni akciji prodrli v Labot in osvobodil tudi Velikovec. Pod njegovim poveljstvom so bili odbiti vsi poskusi ponovnega zavzema teh mest. Vendar so tudi njemu, podobno kot generalu Maistru odvzeli pristojnost za Koroško. 6. maja 1919 je, hoteč čim bolje videti sovražne premike, splezal na drevo pri Tolstem Vrh. Ob sestopu z drevesa je tragično preminil. Država SHS mu je za njegove vojaška dejanja na Koroškem posmrtno dodelila Karadordevo zvezdo z meči 4. stopnje in s tem tudi častni naziv »vitez«.

ČAST je zajeta v treh odlikovanjih na priložnostni poštni znamki, SPOŠTOVANJE na lovorovem vencu s prekrizanimi meči (=viteštvo=empatija do so-ljudi) na priložnostnem poštnem žigu in UGLED/OGLED v torbici za daljnogled in daljnogled kot simbola njegov osebnega in življenjskega pogleda/nazora in daljnovid(nosti) pri vojaških akcijah. Vse skupaj pa je zajeto/zapleteno/(do)končno v verižnici severne meje, ki je bila in je razpolovnica slovenske govorne besede in hkrati dandanes tudi mednarodno priznana meddržavna meja med Slovenijo in Avstrijo.

FRANJO MALGAJ,
borec za severno mejo
2390 RAVNE NA
KOROŠKEM
22. 3. 2019

Občina Ravne na Koroškem in Koroško filatelistično društvo (KFD) sta v zadnjih desetletjih z najrazličnejšimi filatelističnimi sklopi vestno beležila obletnice domoznanstva, še posebej le-te, vezane na Franja Malgaja. V letošnjem letu, ko se obeležujeta tako 125-letnica rojstva kot 100-letnica smrti proslavljenega domoljuba, je Pošta Slovenije izdala priložnostni filatelistični sklop. KFD je v ta namen pripravil svoj lasten filatelistični sklop, ki ga je, tako kot sklop Pošte Slovenije, oblikoval arh. Borut Bončina, ki se je pri zasnovi oblikovanja naslonil na Malgajevo osebnost in svetonazor. Filatelistični sklop sestavljajo:

- en (1) priložnostni poštni žig (2390 Ravne na Koroškem, 22. 3. 2019);
- ena (1) priložnostna pisemska ovojnica (KFD 194/2019) in
- ena (1) razglednica/MK (KFD 195/2019).

Oblikovalec je osnovne elemente iz priložnostne poštne znamke (v podtonu besedilo pesmi »Slovenec sem!«, troje vrstno postavljenih Malgajevih odlikovanj, mejno črto med Slovenijo in Avstrijo ter označeni mesti rojstva in smrti) smiselno ponovil tudi na risnem delu MK, pri čemer je odličja stiliziral, podlogo MK pa je, za razliko od beline znamke, zapolnil z sivkasto modrino. Med mesti rojstva in smrti je vstavljen Malgajev lastnoročni podpis. Na pisni strani MK je vstavljen pokončen izrez Malgajevega portreta z izpostavljenima odličjema, isti motiv je, a v kvadratnem izrezu, ponovljen kot ilustracija priložnostne pisemske ovojnice. Priložnostni poštni žig, za razliko od ovalne oblike priložnostnega poštnega žiga prvega dne, je oblikovan kot stilizirano/generirano odlikovanje tako, da predstavlja petvrstični zapis odlikovni trakec, telo medalje pa lovorov venec z vstavljenima navzgor obrnjenima prekrizanimi mečema. V petek, 22. marca 2019, bo ob 11. uri v prostorih avle Mestne hiše Ravne (Gačnikova pot 5, 2390 Ravne na Koroškem, www.ravne.si) slovesna predstavitev priložnostne poštne znamke Pošte Slovenije na temo »Osebnosti: Franjo Malgaj, borec za severno mejo«. Predstavitev priložnostne poštne znamke in filatelističnega sklopa KFD zaokrožuje priložnostna filatelistična razstava Marjana Merkača (KFD) na temo plebiscitnega časa po prvi svetovni vojni, postavljena v avli Mestne hiše Ravne.

Borut Bončina

J. Gomilšak